

Alte Drucke

Postillae siue Conciones In Epistolas Et Euangelia quæ ab adventu vsque ad Pascha in Ecclesia legi consueuerunt ...

POSTILLAE || siue Conciones || IN EPISTOLAS ET || Euangelia quæ ab Aduentu
vsque ad || Pascha in Ecclesia legi consueue-||runt, authore R. patre D. ||
Ioanne Fero Conciona-||tore absolutissimo, ...

Wild, Johann

Antverpiae, 1559

Dominica quinta POST EPIPHANIAM EVANGelium. Math. XIII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150400

POSTILLA F. IOAN. FERI

sibi ipsi splendet, terra non sibi fructificat, aqua non sibi fluat. Imò ne membra quidē in humano corpore sibi ipsis seruiūt. Sola improba & pernicax voluntas hominis oīa inuertit, nemini largitur, erga neminē officiosa est, nemini nisi sibi ipsi fauet. Contra verò rapit & cōpilat aliena, in rebus omnibus suū emolumentū quatit, etiā ubi dei negotium geritur. Non ineptē sentitioso fructici comparari potest, qui nō fert bonos fructus, sed alias secundas arbores & fructus ipsarum præpedit ac suffocat, quin etiā prætereuntis manus & vestes vellicat laceratq;. Ceterū homo bonus fructifera arbor est, non sibi ipsi tantū inseruit, verum etiā aliis per dilectionem, quotiescunq; necessitas poscit, & occasio sese offert. Hæc Pauli sententia est in hodierna epistola. Proinde si euangelii & epistolā iunctim acceperimus, duas res habebimus, quæ ad nauiculam pertinent, fidem & charitatem. Si à fide defeceris, peristi, etiam si corpore in nauicula mæseris, id est, in cōmuni ecclesia. Si à charitate recesseris, rursus interisti, licet credas aut credere tibi videaris. Fides enim sine charitate mortua est. Quare hæc duo coniungamus oportet. Id quod nobis concedat Deus Opt. Max. Amen.

Iac. 2.

Dominica quinta

POST EPIPHANIAM EVANGELIUM. Math. XIII.

Simile factum est regnum celorum homini qui seminauit bonum semen in agro suo: cum autem dormirent homines, venit inimicus eius, & superseminauit zizania in medio tritici, & abiit. Cum autem creuisset herba, & fructum fecisset: tunc apparuerunt & zizania. Accedentes autem serui patrisfamilias, dixerunt ei, Domine, nonne bonum semen seminaisti in agro tuo? Vnde ergo habet zizania? Et ait illis, Inimicus homo hoc fecit. Serui autem dixerunt ei, Vis inuis, & colligimus ea? Et ait, Non, ne fortē colligentes zizania, eradicetis simul et triticum. Sinite utraque crescere vsq; ad messem: & in tempore messis dicam messoribus, Colligite primum zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum.

EIVS

EIVSDEM DOMINI-

CÆ EPISTOLA S. Pauli, Col. III.

Induite vos ergo sicut electi Dei, sancti, & dilecti, viscera misericordiæ, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam, supportantes invicem: & donantes vobismetipsis si quis adversus aliquem habet querelam, sicut & Dominus donavit vobis: ita & vos. Super omnia autem hæc, charitatem habete, quod est vinculum perfectionis, & pax Christi exultet in cordibus vestris, in qua & vocati estis in uno corpore, & grati estote. Verbum Christi habitet in vobis abundanter, in omni sapientia, docentes & commonentes vosmetipsos, in psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus, in gratia cantantes in cordibus vestris Deo. Omne quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Iesu Christi, gratias agentes Deo & Patri per ipsum.

PRIMVS SERMO

Docet omnem zizaniam & mala ex malitia Satanæ & negligentia hominum nasci.



N hodierno euangelio prodit Christus verum authorē & causam omnium malorum quibus mūdus hic scatet. Excipit primum Deū, ut in quē nullius mali cadit suspicio, sed malignum spiritū suo nomine appellat, tanquā verum omnium malorum authorē, ita tamen, ut in nos homines maximam culpam transferat. Quæ tria oppidō quā diligenter obseruanda sunt. Etenim mundus longe aliter censeat & iudicat. Maxima pars in deum stomachantur rebus sinistre cadentibus, & si quid delinquunt, aut acerbi quid experiuntur, aiunt ut nonnulli illud dictū in Iob interpretantur. Peccavi, quid faciā tibi, o custos hominū? quare posuisti me contrariū tibi, & factus sum mihi met ipsi grauis? Cur non tollis peccatū meū, & quare non auferis iniquitatē meā, &c. Alius malū et zizanīū, quod in nobis aut circa nos deprehendimus, Satanā quidē acceptū fert, ceterū non agnoscit suū id vitio fieri, sed locū dare inimico, qui hosti nihil posset, si excubias ageret. Quare plurimum refert nos hæc tria notare, quō Deo suus honos vindicetur, malitia verō inimicū digno-

Iob. 7.

20

20

20

digno-

POSTILLA F. IOAN. FERI

agnoscatur, & nos ipsi hoc circumspectiores fiamus.

- Primò namq; certum est, Deum nil nisi bonum semē seminare. Id quod sacra scriptura non hic solummodo, verum etiam aliis in locis dicit, ut in libro Geneleos. Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona. Porro neq; peccatū neq; mortem creauit, multò minus mendacium & errores. Lux est, & tenebræ in eo non sunt vllæ, Contra autem Christus palàm dicit, inimicum omne lolium & mala sparsisse in terris, nec supprimit illius nomen, ait Satanam esse. Et scriptura quoq; aliis in locis dicit, ex luore & inuidia Satanæ mortem in terras & in humanum genus venisse. Item Christus vocat eum latronem, homicidam & latronem hominum iam inde ab initio, ait eum non modò in seipso mendacem esse, & in veritate nō perstitisse, sed patrem quoque esse mendacii. Atque hoc zizanium est, nimirum mendacium, error, peccatum, mors & deinceps omne malum tam hic quàm illic, tam temporaliter, q̃ spiritualiter & æternaliter. Hæc omnia ex odio & inuidia diaboli pullulant, hæc capitalis nostri hostis opera sunt & machinationes, Id quod nō diffucile exemplis probari potest.
- Gen. 2.* Simul atque Deus hominem creasset omnium nobilissimè, dedit illi, nimirum homini verbum suum, quo bonum non modò quod iam acceperat tueri posset, verum etiam æternum adipisci. Cæterum venit inimicus, zizanium inspergit, aliud verbum homini suggerit, per quod primū in dubium prolabebatur, Deo ne potius fides habenda esset, an diabolo. Ex hoc dubio incidit postea in inobedientiam & peccatum, de peccato in mortem, & omnisfarias corporales miseras, ærumnas & incommoda, & ex his denique in sempiternam damnationem. Hoc fecit satanas, hoc erat primum zizaniū, quod admiscebat seminato tritico. Post hominis lapsum Deus rursus bonū semen iaciebat, Christum videlicet hominibus promittens ex muliere nasciturum et conculcaturum caput Tartarei serpentis subleuaturumq; mortale genus, hunc homines expectare debebant. Verum inimicus tot erroribus & idololatriis syncerum triticum inficit, ut fides in vêturum Christum vix in paucis residua maneret, imò in familia Abraham duntaxat. In cæteris promissio omnino in obliuionem veniebat, cōtra autem omni nigena mendacia, prestigia, errores & idola recipiebantur. Per Moysen Deus iterum seminabat bonum semen, populo Israëlítico dabat legem suam ac præcepta magna cum mira

culorum

zolorum autoritate, ipse præcepta sua annuntiabat illis in monte Sinai, literis quoque suum verbum comprehendendi per Moſen curabat, quo minus vitari poſſet, imò ſuo ipſius digito præcepta ſua illis in ſaxeis tabulis præſcribebat. Quid autem zizaniorum inimicus cum per ſe, tum per ſuos inſperſerit, nemini non perſpicuum eſſe poteſt, qui hiſtoriam veteris teſtamenti euoluit. Quin Moſes non amplius triginta diebus à populo aberat, & tamen inimicus inter eos tantum zizaniorum excitauerat, vt vitulo ex auro fuſo cultum deo debitum exhiberent. Poſtea quotieſcunque Deus purum ſui verbi ſemen per ſanctiſſimos Prophetas ac patres renouari curabat, vt per ſamuelem, Dauidem, Heliam, Ezechiam, Ioſiam, & alios, ilico aderat inimicus & denuo peſtiſerum ſuum zizanium, errores & idololatrias interferebat.

Exo. 26.

Exo. 32.

CHRISTVS filius dei & ipſa veritas in propria etiam perſona ſeminabat optimum & ſelectiſſimū ſemen ſui euangelij. Sed hoſtis non diu cunctabatur, ſi non poterat bonum ſemen impedire & funditus perdere, ſuum tamen ſeminabat ſemen, hoc eſt, nihil non noxium, videlicet primò errorem & mendacium, deinde quoque ſectas & ſchiſmata. Tertio ſuperbiam, mundi amorem & faſtum, auaritiā, & carnis cupiditates & omnigena peccata. Quarto bella, ſeditiones, inimicitias, cædes, hominumq; ſtrages. Hæc omnia facti inimicus. Sed tamen additum eſt: Cum dormirent homines. Quo verbo CHRISTVS in nos ſolos reicit culpam & omnem culpam, quod diabolus tantum in terris poſſit. Et certè inſiciari non poſſumus. Si Adam vigilaſſet, verboq; quod illi dabat deus forſiter innixus fuiſſet, nihil impoſitor ille nequiſſimus egiſſet. Si ſacerdotes & Le-

Ezec. 34.

uitæ in veteri teſtamento non dormitaſſent, improbus hu-

mani generis inſectator tantum turbarum excitare nō po-

tuiſſet inter populum. Sanè ſcriptura paſtoribus & Antiſti-

tibus maximā culpæ partem impingit, vt præcipuè videre

eſt in Ezechiele. Si paſtores noſtri ac duces, qui antiquitus

eccleſiam & cœtum fidelium gubernarunt, aut faltem gubernato-

rum nomen habuerunt non dormitaſſent, ſed ad-

uigilaſſent, & mupere ſuo fuiſſent gnauiter functi, non fui-

ſſet virium diaboli, tor errores, hereses, ſectas, diſſenſiones,

abusus, ſuperſtitiones, idololatrias, peccata, flagitia, offendi-

cula, bella, ſeditiones, &c. gignere.

NN

Quid

51

.

POSTILLA F. IOAN. FERI

Quid autem de illis tantum dico? Si quilibet paterfamilias domi suae excubaret & solerter attenderet, quin etiam unusquisque pro se, haudquaquam tantum zizaniorum in nostris liberis ac familia, imò in nobis etiam ipsis deprehensuri essemus. Quare non est quod Deum incusemus, quod tantum in terris malorum cōspicimus. Omnia enim optime fecit & creauit: nec propterea diabolo succensere debemus, nam facit sicut fert illius indoles, & nos satis superque admoniti sumus, nec ignoramus cogitationes eius.

1. Cor. 2. Petrus nobis omnibus acclamat, Sobrii estote & vigilate: quia aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens circueit, quærens quem deuoret. Cui resistite fortes in fide.

Ephe. 6. Paulus nobis omnibus acclamat, vt induamur armaturam dei: vt possimus stare aduersus insidias diaboli, quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritalia nequitiae, in celestibus, &c.

Quinimo vterque illorum, Petrus & Paulus zizanium nobis expresserunt, quod maleuolus spiritus bono semini admixturus esset. Hoc scientes, inquit Petrus, quod venient in nouissimis diebus in deceptione illulores, iuxta proprias conscientias ambulantes, dicentes, vbi est promissio aut aduentus eius? ex quo enim patres dormierunt, omnia se perseuerant ab initio creaturæ, latet enim eos hoc volentes, &c. Et rursus: Erunt in vobis magistri mendaces, qui introductent sectas perditionis, & eum qui emit eos, dum negant: superducentes sibi celerem perditionem: per eos via veritatis blasphemabitur: & in auaritia fictis verbis de vobis negotiabuntur, &c.

Act. 10. Et Paulus istiusmodi solium nobis prædixit, Ego, inquit, scio, quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces in vos, non parcentes gregi. Propter quod vigilate, attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos spiritus sanctus posuit episcopos, regere ecclesiam dei, quam acquisiuit sanguine suo, &c. Item: Hoc scito, inquit, quod in nouissimis diebus instabunt tempora periculosa: & erunt homines seipso amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non obediētes, &c. Hos deuota. Tu vero permāne in iis quæ didicisti & credita sunt tibi, sciens a quo didiceris. Vide, ad hunc modum hi duo Apostoli zizanium nobis depinxerunt, quod aduersarius noster super bonum semen spar-

paratus erat. Idem fecerunt alij Apostoli, vt precipue in 1. Ioan. 2.
epistolis Ioannis videre licet. Fecit hoc ipsum Christus: Si- Luc. 22.
mon, Simon, inquit, ecce Satanas expetuit vos, vt cribra-
ret sicut triticum, &c.

Quum itaque tam multifariam admoniti simus, & cla-
re nobis prædictum sit, quid eueniurum esset, non est, cur
diabolo indignemur, si omne infortunium & malum pa-
rat. Nos ipsi incusandi sumus, quod nocentissimo spiritui
locum demus ad perturbandum omnia. CHRIS TVS in
nullum alium, quam in nos & inertiam nostram transfert
culpam. An non res terribilis est, præsertim omnibus pasto-
ribus, primatibus & patribus familiis, quod in extremo iu-
dicio accusandi sunt tãquam ii quorum culpa omne istud
zizanium ac malum emerferit, quod modo in ecclesia den-
sum apparet, siue doctrinã & diuinum cultum, siue vitam
respicias. Si CHRIS TVS sanctis suis angelis hoc negotii Mat. 13.
vult dare in extremo die vt omne zizanium reuellant &
in ignem mittant, quæ ergo aduersus illos feretur senten-
tia, qui nō modo ipsi merum zizanium sunt, verumetiam
occasionem præbent, quò tantum zizaniorum indies ma-
gis ac magis gignatur et succrescat in sancta ecclesia & chri-
stianitate? Non incongruè itaq; hodierno euangelio acris Col. 3.
& seuera ex diuo Paulo assignata est epistola: Fratres, in-
quit, induite vos sicut electi dei, sancti & dilecti, viscera mi-
sericordiæ, benignitatem, patientiam, &c. Super omnia hæc
charitatem habete, quod est vinculum perfectionis, & pax
Christi exultet in cordibus vestris, &c. Et infra: Verbum
Christi habitet in vobis abundanter, &c. Ex his verbis nō
obscurum est, summam vigilantiam nobis iniunctam esse.
Paulus nominat verbum dei, quo doceamus & cōmonea-
mus nos inuicem, nominat pacem Christi, quæ exultet in
nobis & victoriam obtineat, nominat charitatem, qua mu-
tuis officiis alter alteri seruiat. Atqui hæc omnia talia
sunt, quibus diaboli conatus præpeditur & omnis malitia
frangitur. Hæc homini christiano animo voluenda sunt.
Det nobis Deus Opt. Max. suam gratiam, vt nos bo-
num semen, quod cordibus nostris semel cre-
didit, sincerum & incorruptum con-
seruare queamus ad finem
vsque, Amen.

Docet, quid facere debeamus apparente in
ecclesia zizanio.

Joan. 4.

Апос. 2.

Апр. 3.

Quod

Quod

Quod diues sum, & locupletatus, & nullius egeo: & nescis quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus, &c.

Vide adeo maturè inauspicatus somnus cœpit, etiam in terris adhuc agētibus Apostolis. Cum aurem Apostoli iam ad superos emigrassent, ad somnum torpor & stupor planè quidam accessit. Imò tum prorsus fiebat quod scriptura de Israëlitis refert: Seruauit populus domino cunctis diebus Iosue, & seniorum, qui longo post eum vixerunt tempore, & nouerant omnia opera domini, quæ fecerat cum Israel. Illis autem mortuis surrexerunt alij, qui nō nouerunt dominum, & opera quæ fecerat cum Israel. Feceruntq; filij Israel malum in conspectu domini, &c. Idem omnino post Apostolorum tempora accidit, vt in multis hominibus spiritus langueret, somnus verò & ignauia robur acquireret, id quod omnes historiæ testatum faciunt. Hoc plus occasio- nis, opportunitatis & loci inimicus habuit zizanij suum in ecclesiam, & christianitatem spargendi. Primo omnia- rios errores & hæreses. Secundo varias superstitiones & abusus. Terrio omnigena peccata, flagitia, turpitudinem, contumaciam, leuitatem ac procaciam, &c. Postremo nostris hisce temporibus, quum pastores & antistites nostri nondum vellent expergesceri, seuit quoque inter nos christianos varias rixas, dissidia, suspitiones, inimicitias, inuidiam, odium, bella, & discordias. Hoc illud zizanium est, semini quod Christus seminauit planè dissimile. Sed hoc habet inimicus, ita consuevit, hostis est, aliud melius non est quod ab illo expectemus. Non ignoramus, inquit Paulus, cogitationes eius. Imò scire nos conueniebat & exiti- bilem somnum longe à nobis arcere.

Iudi, 2.

2. Cor. 2.

Mirum sanè non est nauiculam ventri impetu subuerti nauclero dormiente. Mirum non est hostes potiri vrbe excubitoribus stertentibus. Mirum non est lupum grassari inter oues, pastoribus suauiter cubantibus. Somnus & inertia parum frugifera sunt etiam in extraneis rebus, vt ait Salomon: Per agrum hominis pigri transui: & ecce totum operuerant spinæ. Et rursus: Egestatem operata est manus remissa. Item: Visquequo dormies piger? Paululum dormies, paululum conferes manus tuas vt dormias: & veniet tibi quasi viator egestas, & pauperies quasi vir armatus. In rebus spiritualibus plus etiam mali conciliat somnolen- tia, & ob hoc Christus nos sæpe ad vigilantiā adhortatur.

PROV. 24.

PROV. 10.

PROV. 6.

22

22

22

NN 3. Vig:

POSTILLA F. IOAN. FERI

Mat. 20 Vigilate & orate, inquit, vt nō intretis in tentationē. Quia
Luc. 12. etiam beatos illos seruos vocat, quos ipsorū dominus vigi-
 les semper & paratos inuenit. Magna quoq; cura sanctissi-
 mi Apostoli vndiquaq; nos stimulant, monēt & hortātur,
 ne pestifero somno vsquam vincamur. Sobrii estote, inquit
2. Pet. 5. Petrus, & vigilate: quia aduersarius vester nō ocia-
Rom. 13 tur. Et Paulus: Hora est iā nos de somno surgere. Nunc enim pro-
 prior est nostra salus, q̃ cum credidimus. Itē: Surge qui dor-
Ephe. 5. mis, & exurge à mortuis: & illuminabit te Christus. Rur-
3. Thes. 5 sus: Nō dormiamus sicut & ceteri: sed vigilemus & sobrii si-
 mus. Somnus, inquam, & socordia ad nihil conferunt siue
 in temporalibus siue in spiritualibus rebus.

Tum autem sine ingenti damno & periculo non abit,
 quādo pastores, naucleri & custodes dormitāt. Talis enim
 somnus nō modo iis ipsis perniciosus, & letalis est, verum:
 etiam aliis. At verō Deus dicit ad Ezechielem omnesq; alios
Ezec. 35 Prophetas: Tu fili hominis, speculatorem dedi te, &c.
Ioan. 22 Idem Christus ad Petrum illiusq; similes ait: Pasce oues
 meas. Quod si igitur Apostoli & Prophetæ, sacerdotes &
 ecclesiæ ministri sunt pastores & speculatores atq; etiā gu-
 bernatores nauiculæ, sanctæ christianitatis, profecto illorū
 quoque somnus & periculosior & perniciosior est, q̃ alio-
 rum hominum, siquidem non ipsi soli, sed vniuersa ecclesia
 iacturam patitur. Contra autem nunquam melius eccle-
 siæ & christianitati prospectum est, q̃ cum illius pastores, il-
 lius speculatores gubernatoresq; vigilant, attendūt & om-
 nia suspecta habent, & quemadmodū illorum somnus fa-
 cit, vt diabolus priores partes ferat, ita vicissim eorum vigi-
 lantia omne illius studium retardatur. Proinde nunquam
 christianæ ecclesiæ tanto exitio esse potuisset, si pastores ac
 procures non dormiuissent, sed fideliter excubassent. In il-
 lis culpæ est maxima. Et quomodo corā summo & acerr-
 imo iudice excusaturi sunt, quod tot animarum millia ip-
 sorum vitio tam turpiter pereant, quas Christus incompar-
 abili sui sanguinis pretio redemit? Et q̃ soli in causa sint,
 quod diabolus rārum turbarum in ecclesia excitari? Age,
 iam damnum acceptum est, videmus omnia in agro zizan-
 iis esse repleta, ecclesiam scateri erroribus, peccatis & dis-
 cordiis. Doctrina diluta & adulterata est, vita conspurcata
 est & dissoluta, pax & concordia dirempta. Væ illis omni-
 bus, quorum id vitio fit.

Quid autem faciat homo christianus? Primum dicere
 debes

debemus. Domine nonne bonum semen seminasti in agro *Mat. 13a*
tuor? Vnde ergo habet zizanias? Hoc est, admirari debemus,
vnde nam tanta malorum lues in ecclesiam & orbem Chri-
stianum fluxerit. Deprehendemus nimirum eius rei Deum
non esse autorem, vt à quo iam inde ab initio nil nisi bo-
num proficiscitur. Imò deprehendemus ibi diabolum quia
dem illius zizanij satores esse, sed tamen per nostram ne-
gligētiam. Hinc occasionem nacti cum nobis ipsis exposui-
mus, & coram Deo nos accusabimus.

Secundo, vehementer nobis displicere debet quicquid in
ecclesia prauum est, animumq; nostrum discruciare, nō pro-
pter temporale dispēdium, quod interdum ex eo facimus,
quodq; nonnulli solum timent, sed quod nomen Dei per
id prophānatum est, ecclesia & christianitas labefacta &
tot homines corpore simul & anima pereāt: Hunc in modū
Paulo displicebat zizanias quod inter Corinthios reperie- *2. Cor. 12.*
bat, imò vehemēter animo discrucjatur. Timeo (inquit) „
ne fortē cum venero nō quales volo inueniam vos: ne for- „
tē contentiones, emulationes, animositates, dissensiones, „
detractiones, susurationes &c. inter vos sint, ne iterum hu- „
miliet me Deus apud vos & lugeam multos ex iis qui antē „
peccauerunt, & non egerunt pēnitentiam super immundi- „
tia quam gesserunt. Sic etiam ad Philippenses queritur de *Phil. 3.*
zizania, quod diabolus sparserat. Multi (inquit) ambulāt, „
quos saepe dicebam vobis, nunc autem & scis dico inimi- „
cos crucis Christi. Ita quoque nobis displicere debet, quic- „
quid purum non est in ecclesia.

Tertio, Deo id queri debemus, qui verus paterfamilias *Psal. 78.*
est, vt Dauid. Vt quid Deus (inquit) repulisti in finem: ira- „
tus est furor tuus super oves pascuæ tuæ? Viquequo Deus „
improperabit inimicus, irritat aduersarius nomen tuū in fi- „
nem? Vt quid auertis manū, & dexteram tuam de medio fi- „
nis tuo in finē. Quanta malignatus est inimicus in sancto? „
&c. Memor esio cōgregationis, quā possedisti ab initio &c. *Psal. 78.*
Et rursus: Deus venerunt gentes in hēreditatē tuā, pollue- „
rant templū sanctum tuū &c. Viquequo Domine irasceris „
in finem, accendetur velut ignis zelus tuus? Ne memineris „
iniquitatum nostrarum antiquarum, citō anticipent nos „
misericiordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis. Vide „
hoc pacto querebatur Dauid Deo tanquam verō patrifam- „
iliās, si quando quid indigni in domo & populo Dei vi- „
deret. Interim tamē ingenuē cōfitebatur eam pestē illis ob-

POSTILLA F. IOAN. FERI

ipsorum peccata obuenire. Id ipsum & nos facere debemus. Deo queri, quod tantum zizaniorum in ecclesia & christi-
 nitate sit, & tamen confiteri nostra id culpa accidere. Et qui
 hoc modo ecclesie calamitate non tangitur, non est verè
 Christianus, sicuti (heu) plurimos inuenias, quos nihil mo-
 uet, quicquid in ecclesia vel rectè vel secus geratur, modò
 illorum quæstui nihil deccadat. At hi serui in euangelio,
 Mat. 19. quamorimū accurrunt & queruntur dño suo de vitio semi-
 nis. Quarto etiam Deum Opt. Max. rogare debemus, vt
 Luc. 10. ecclesiam suam & christianitatem purgare dignetur ab om-
 nibus erroribus & zizaniis & mittere fideles operarios in
 ipsius messem. Postremo quilibet christianus tãto in posterū
 vigilantior esse debet. Si aduersarius noster nunquā non
 peruigil in nostrū exitium excubat, certè neq; nos otio ad-
 dictos esse oportebit. Quo violētius in sanctæ christianita-
 tis perniciem fertur, hoc magis bonarū rerum studio inten-
 ti esse debemus. Non vulgus hominū imitari nos oportet,
 qui manus pedesq; remittunt, neq; operæ quicq; adhibere
 cogitant, donec ipso progressu temporis in melius omnia
 mutantur: ceterū iniquè factum est, pro nostris etiam parti-
 bus adlaboremus necessum est, si nequimus zizanium sine
 tritici detrimento penitus tollere, saltem hoc agamus no-
 stra sedulitate & cura, ne diabolus zizaniū zizanio cumula-
 re pergat. Satis iam, plus satis optimi fratres, fatum est ma-
 lorum. Christus ipse ait non posse totum euelli donec ve-
 niat tempus messis. Tunc (inquit Christus) mittet filius ho-
 minis angelos suos, & colligēt de regno eius omnia scāda-
 la, & eos qui faciunt iniquitatē & mittent eos in caminum
 ignis. Ibi erit fletus & stridor dentiū. Tunc iusti fulgebunt
 sicut sol in regno patris eorū. Hæc est consummatio sæculi.
 Quòd Christus bonum semen euangelicæ doctrinæ se-
 minauit, ecclesie primordium & veluti protasis fuit, quod
 inimicus zizanium admiscet & serui hoc patrifamilias que-
 runt, etiamnum sit & est epitalis. Catastrophe seu finis
 erit extremum Dei iudicium, ibi ager zizaniis & sancta ec-
 clesia Dei omnibus scandalis purgabitur, vt nihil confu-
 sum & impurum in ea relinquatur, & non solū omnia scan-
 dala de regno suo colligi sinet, verumetiam eos qui faciūt
 iniquitatem & offendiculorū materiā subministrāt. Atq;
 hoc ii maximè ad animum suum reuocare debent, qui scā-
 dala ecclesie offendiculo sunt, faciunt vt nomen Dei tam
 apud Iudeos quàm apud gentes iniquis modis traducatur,
 abutur;

abuntur euangelica doctrina & sanctissimis sacramentis simplicibus & infirmis mali occasione præbent. Mittet (inquit Christus) eos in caminum ignis. Ibi erit fletus & stridor dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol. Primo nanq; nihil in eis nigroris residet. Secundo splendent, ac nitore quodā admirabili eximij apparebunt: nam hic nullius existimationis sunt, q̄ diu sub cruce ingemiscūt. Illic autem ab omni malo liberabuntur: absterget enim Deus omnem lachrymam ab oculis eorum. Nunc nō habentur pro filiis dei, sed tum omnibus palam fiet, uti Ioannes ait: Filij dei sumus: & nondum apparuit quid erimus. Tertio splendent non sicut Luna, cuius lux vicissitudine quadam crescit ac deficit, sed sicut Sol cuius lux perpetua est & nunquam cessat. Ita enim gratia dei fulti cōfirmatiq; sunt, ut eos casum aliquem timere nō sit amplius necesse. Atq; ita nobis in hodierno euangelio initium, progressus, & consummatio sanctæ ecclesiæ demonstratur. Id quod vnusquisque Christus: nus sedulo perpendat.

Apoc. 21.

1. Ioan. 3.

TERTIVS SERMO

Docet, quid in hoc Euangelio considerandum sit.

IN hoc euangelio Christus suo ipsius exemplo docuit ac ostendit, fidelis doctoris officium esse, non modò discipulos suos adhortari ad id, quod bonum & salutare est, verum etiam monere eos, ut sibi caueant ab eo, quod malum, perniciosum, & periculosum est, maxime in rebus spiritualibus: nam ibi aut de vita ac salute æterna agitur, aut de supplicio nunquam finiendo. Proinde quoque Paulus vltima vice Epheso solutus testabatur se nihil eorum omisisse, quod ad ipsorum salutem pertineret, hortans deinde ac monens illos sollicitè, ut sibi cauerent diligenter: venturos enim ac exorituros impostores, &c. Præstitit hoc multo melius CHRISTVS in isto euangelio, & quo fidelior ac diligentior erat in docendo, hoc audiores ac impigriores erant apostoli ad audiendum & interrogandum, si quid minus intelligebant, ut in isto euangelio videre est, quod ipsimet rogabant Christum, quid sibi per parabola istius inuolucra vellet. Nec dedignatur ipse Christus illis interpretari. Quoniam itaq; ab vtraq; parte nihil deerat, neq; in Christo neq; in discipulis, sed quod diligentius singula sciscitabantur, hoc Christus libentius eos instituebat, mirū nō est illōs in omni rerum diuinarum sapiētia ita excellentes

Act. 20

NN 3 eua:

POSTILLA F. IOAN. FERI

euassisse. Nobis paratum exemplū est, quod imitemur. Quod propter euangelistā istud aliquanto profundius indagabimus, nihil addubitanter Christū quoque nobis intellectum nostrum aperiturū, ut plenē diuinā ipsius voluntatē cognoscamus. Quando igitur hanc parabolā ac similitudinem nobis proponimus, duæ res ilico sese nobis offerunt simul, bonitas Dei & maleuolentia Satanæ. Bonitas Dei apparet ex eo, quod Christus dicit in explanatione huius parabolæ. Qui seminat bonum semen est filius hominis: bonum semen, hi sunt filii regni. Et quomodo illos seminavit & bonum semen ex illis fecit, nisi per suū verbū? Voluntariē (inquit D. Iob) genuit nos verbo veritatis. Palam hic indicatur nos ex Adā seu natura malos nasci. Porro quemadmodū ager vltro nisi iniecto semine fructū nō ferē, & etiā si sua spē quid exoritur, aut zizaniū est, aut licet fructus specē habeat, solis pecudibus pabulum esse potest. Ita quoque filii Adam, nisi denuō de Christo renascantur, nil nisi inutiles fructus ferunt. Et quantū bonorū fructuum specē præ se ferant, quāmodum multi ex ethnicis de virtutibus scripserūt, & plerique illorū virtutibus operā haud mediocrē nauarunt, nihil tamen aliud est, quā res quādā inanis, hominū gloriā pariens & probū eū reddens, sed corā mortalibus tantū, non corā Deo. Proinde Christus cēlitus venit seminaturus bonū semen in terris, vnde boni redderemur bonūque fructum ferremus. Hoc argumentum est diuinæ bonitatis.

Contrā quoque hoc euangelium nobis prodit improbum Satanæ studium. Venit (inquit Christus) inimicus seminis zizanium inter triticum. Etenim diabolus non contentus est, ut aliquos ad manifestam diuinī verbi calumniam adigat, sicuti Iudæi & ethnici fecerunt faciuntque, & ut non solum in iis, qui verbū Dei audiunt & accipiunt, fructū illius verbi impediāt aut inanibus ac volaticis cogitationibus, aut externis persecutionibus, aut huius mundi curis, verd etiam quod peius adhuc est, bonum semen, quod felici solo committitur, corrumpat, idque per pseudapostolos, qui callida & fucata interpretatione cœlestem doctrinā ad suas prauas cupiditates, & priuatum cōmodum flectunt ac torquent, malum bono miscentes, atque hoc modo euangelicū semen nobis insipientes ac deprauantes. Ad eodē diabolus indefesso studio satagit, quo verbum Dei infrugiferum nobis faciat, imō ad eodē diligenti hominī Christiano opus est circumspectione curaque, ne aures præbeat falsis doctoribus. Eripe me

Domine,

Mat. 13.

Iac. 2.

Iac. 8.

Domine (inquit David) ab homine malo, à viro iniquo eripe me. Acuerunt linguas suas sicut serpentes: venenum aspidum sub labiis eorum. Qui cogitauerunt supplantare gressus meos absconderunt superbi laqueum mihi, &c. Simili quoque studio diabolus in nobis bona opera conatur dispendere: & sicubi operi obstare non potest, hoc tamen agit, vt animi opintonē vitiet. Hinc multiplices proborum hominum questus & gemitus, vt cum David ait: Persecutus est inimicus animā meam, humiliavit in terra vitā meam, collocauit me in obscuris sæculi. Et rursus: Vsquequo obliuisceris me in finem? Vsquequo auertis faciem tuam à me? Quādiu ponam consilia in anima mea? Vsquequo exaltabitur inimicus meus super me? &c. Et Paulus: Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? &c. Hoc pacto in isto euangelio detegitur nobis bonitas Dei simul & malitia Saranæ.

Deinde verò nobis in hac parabola mūdi quoque cursus demonstratur: nimirum quod Deus tantum boni seminis non possit seminare, quin tantundem zizaniorum admisceat diabolus, ita vt mundo stante sperandum non sit rem eo rediturā, vt nulli mali homines inueniatur. Imò quædam modum in agro semper plus zizaniorū, straminis & paleæ est, quàm tritici, ita in mūdo semper maior pars vincit meliorem. Nunquam nō ita deprehensum est. Etenim diluuii tēpore non plures octo personis reperiēbantur, quos Deus sua misericordia dignos iudicabat. In Sodoma ne decem quidē iusti homines erant, imò non nisi Loth cum duabus suis filiabus. Post diluuium ad idolorum cultum prolābāntur, excepto vnico genere Abrahæ, nec in hoc tamē genere malorum numerus bonorū numerum nō superabat. Id quod Prophetæ continuē deplorabant. Saluum me fac (inquit David) quoniam defecit sanctus, quoniā diminutæ sunt veritates à filiis hominum. Helias querebatur dicens: Prophetas tuos Domine occiderunt gladio & derelictus sum ego solus, & quærent animam meam vt auferant eam. Hieremias lamentatur inquiēs: Quis dabit capiti meo aquā, & oculis meis fontem lachrymarū, & plorabo die ac nocte interfectos filiæ populi mei? Quis dabit me in solitudine diuersorum viatorū: & derelinquam populum meū, & recedam ab eis: quia oēs adulteri sunt, & cœtus præuaricatorū. Michas queritur sibi accidere quod solet illi, qui colligit in Autūno racemos vindemiæ, vix hic illic botrū reperiēt.

Talis

Psal. 139

Psal. 142

Psal. 12.

Rom. 7.

Gen. 7.

Gen. 19.

Psal. 11.

Hier. 9.

Ibidem.

Mich. 3.

POSTILLA F. IOAN. FERI

Esa. 10. Talis, inquit, factus sum & ego. Perit sanctus de terra, & rectus in hominibus non est: omnes in sanguine infidiantur, vir fratrem suum ad mortem venatur, &c. Esaias ait: Si fuerit populus tuus Israel quasi arena maris reliquæ conuertentur ex eo. Talis mundi cursus est, in agro zizanium tritico semper admixtū est, & plerumq; plus zizanij quam tritici inuenias.

Id eō nobis in hoc euangelio indicatur, vt forti patientiq; animo simus, si malorum consortium vitari nō potest, cogimurq; videre eos vires acquirere, & plus zizaniorum quā boni seminis propagari. Tempus huius vitæ aliter fert. Ante messem neq; zizanium à bono semine, neque palea à tritico separabitur. Proinde quoquo te vertis, cogita te in mundo agere, semperq; obuersari oculis tuis quod displiceat. Idipsum de verbo dei asseuerare possum, q̄ dubio procul bonum semen est, ex quo nihil nō boni prouenit ac nascitur. Non est, quod quisquam speret eō rem perueni-ram donec steterit mundus, vt verbum dei solum regnet in mundo. Nō diabolus semper sua ingerit mendacia: idq; iam inde ab initio fecit, necdum etiam facere desinit, & faciet vsque ad consummationem seculi, cū illi demum potestas auferetur, & ipse in profunda tartara precipitabitur. Tanquam Satanas enim & aduersarius, verbum Dei pati, tanquam mendax veritatem sustinere, tanquam sceleratus & qui tenebras amat, lucē perferre non potest. Omnis enim qui malē agit, odit lucē. Quapropter hæc cū nos fugiāt, non debemus terreri, si errores & hæreses exoriantur, sed bono semini diuini verbi tanto tenacius hærare ac inniti. *Joan. 3.* Oportet hæreses esse (inquit Paulus) vt & q̄ probati sunt, manifesti fiant in vobis. Nam tametsi bonum semen à zizaniis impeditur nonnihil, tanto tamen sit splendidius, si ad illa conferas. Sic itaque mundi etiam cursus in hoc euangelio demonstratus nobis est.

Tertio quōd in parabola ista peculiariter dictum est inimicum venisse hominibus dormientibus, &c. euidenter nobis indicatur diabolus non interdū, sed intempesta nocte, hoc est, nō aperto Marte, sed cuniculis quibusdam suæ fraudis nos inuadere. Transfiguratur se in angelum lucis, ne possis eum agnoscere. Sic olim instigabat Iudæos & Ethnicos aduersus Christum, sed ita testē, vt putarent se obsequium præstare Deo. Eoq; Paulus de suis Iudæis dicit: Testimonium perhibeo illis quod æmulationem quidem Dei habent,

2. Cor. 11.
Joan. 16

habent, sed non secundum scientiam. Sic etiam nunc personā induit & verbo Dei palliatus est, ita ut dignosci non possit, at verò interim nos in omnes errores & tricas inextricabiles ducit. Hoc modo non raro sub boni imagine nos in omnigena peccata trahit, ad auaritiam, ad usuram nos illectat, &c. sed sub providentiæ obtentu: ad superbiam, sub titulo honoris nostri ac dignitatis tuendæ: ad luxum & crapulam, sub specie christianæ libertatis, &c. Hæc ratio: ne hostis non diurno, sed nocturno tempore venit. Et quā tandē nota cognoscitur? Cū creuisset herba, & fructum fecisset, inquit CHRISTVS, tūc apparuerunt & zizaniæ: quando adulterina doctrina ad sacram scripturam adhibetur, cūque ea componitur, tum error apparet. Sola namque scriptura sacra in sensu, quem sancta, communis, christiana ecclesia inde expromit, regula & amussis est veritatis: & quicquid ad illam non quadrat aut adaptari potest, indubie zizaniam & error est, habens foris speciem quamlibet egregiam. Qui non est mecum (inquit CHRISTVS) contra me est.

Quarō quoque in ista parabola nostra negligentia notatur, præcipue in eo verbo, quod Christus dicit hominibus dormientibus. Dormire enim nihil aliud est, quā seignē ac desidem esse, neque Dei neque rerum diuinarum habere curam. Ut igitur ex ebrietate generatur sopor: ita nostra in rebus diuinis prouenit negligentia ex nimia rerum corporalium sollicitudine, quibus toto pectore affixi sumus, nec sinimus nos illinc vllō modo auelli. Hæc inquam res spiritalem nobis inducit somnum, ut rerum celestium oblitus nobis penitus neque nostra salus, neque officium, neque vocatio in mentem veniat. Idēq; deinde diabolo viam & locum dat seminandi suum zizaniam, veluti Salomon sapientiæ princeps ait. Per agrum hominis pigri transiui, & omnia operuerant spinæ, quasi dicat: Ex segnicie & negligentia hominum fit, ut omnifariæ spinæ, tribuli, fentes ac zizania in ecclesia proueniant ac nascantur. Vnde talis nostra incuria passim in scripturis carpitur & damnatur. Vt cū dicit Salomon: Vsq; quo piger dormies? Et rursus: Vsq; quo paruuli diligitis infantiam, & stulti ea quæ sibi sunt noxia cupient? Et Dauid: Filii hominum vsque quo graui corde? Vt quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium?

Quintō, in hac quoque parabola ostenditur, cur Deus diabolo

LUC. 17.

PROV. 24.

PROV. 8.

PROV. 1.

PSAL. 4.

POSTILLA F. IOAN. FERI

diabolo tantum permittat, & zizanium illius tanto tempore patiat. Cupiunt serui zizanium & quicquid Deo inuisum est, quàm primum quellere: quemadmodum & Ioannes ait animas interfectorum propter verbum Dei clamare, Viquequo domine non iudicas & non vindicas sanguinem nostrum de iis qui habitant in terra? Sed hoc responsum accipiunt, vt requiescerent adhuc tempus modicum, donec compleantur conserui & fratres eorum. Ita hic quoque serui ad dominum: Domine, inquit, vis & colligimus zizanium? Verum CHRISTVS illis responderet. Sinite, inquit, quiens, ytraque crescere vsq; ad messiem. Quod tamen non ita accipiendum est, quasi ad omnia tacendum sit quasi nullum malum puniendum, prohibendumve, & omnibus flagitiis locus sit dandus, &c. Minime non est hæc Christi sententia, sed subindicat nobis ante extremum diem nunquam malum radicitus extirpatum iri: & præterea innuit nunc esse tempus misericordiæ & non iudicii. Filius hominis, inquit, non venit animas perdere, sed saluare. Tertio etiam docere nos voluit per hoc, modestam discretionem adhibendam esse in euellendis zizaniis. Non debet fieri ex vindictæ cupiditate, sed ex candido zelo & amore, vt Paulus docet. Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans teipsum, ne & tu tenteris. Deinde non præceptum debet zizaniorum euulsio, priusquam videatur verè zizania sint nec ne. Tertio, bono semini parcendum est, vsu enim venire potest, vt is qui modò zizanium est, in triticum vertatur. Et hic iam Augustinus verè dixisse deprehenditur, malos viuere propterea, vt aut ad meliorem frugem redeant aut vt per illos boni exerceantur.

Quare CHRISTVS hoc verbo (sinite ytraq; crescere) nullo modo magistratui inhiuit, ne in scelera animaduertat, sed docuit duntaxat, nobis ex plebe gladio vti fas non esse. Quia in re quoque suam erga improbos bonitatem declarauit, quòd illos cum suo iudicio non obruit præfatus, sed tollerat, lenitate ac mansuetudine operitur, vt respiciat, tempus & moram illis concedit poenitendi, vti Paulus ait. Ignoras, o homo, quoniam benignitas Dei ad poenitentiam te adducit? Docemur itaque hinc patienter ferre, quòd corrigere non possumus, Deoque committere, qui iudicij diem indixit, in quo nullum malum impunitum dimittet, & omnia in lucem proferet, quæ nunc abdita sunt. In tempore messis

missis (inquit CHRISTVS) dicā messoribus, colligite pri-
mum zizania, & alligate ea in fasciculos ad cōburendum.
Impius enim ad diem malum differtur. Et tota impiorum
cohors nihil aliud est, quā veluti grex quidam pecotis,
ad victimam & occisionem destinati. Quo impli fortuna
magis propitia viuunt, hoc eos seuerius manet supplicii.
Quare singularis beneficii loco duci debet, si Deus homi-
ni penam non prorogat ac differt, sed mox & in hoc sæ-
culo penam de eo sumit. Ne arbitreris igitur iudicium dei
effugisse, si te laute habes in peccatis tuis. Ne dixeris, pecca-
ui, & quid accidit mihi triste? Altissimus enim est patiens
redditor. Ne dicas, miseratione domini magna est, multitu-
dinis peccatorū meorum miserebitur. Misericordia enim,
& ira ab illo cito proximant, & in peccatores respicit ira il-
lius. Non tardes cōverti ad dominum, & ne differas de die
in diem: subito enim veniet ira illius, & in tempore vindi-
ctæ disperdet te. Summa, si zizanium es in agro Dei, fac tri-
ticum fias. Etenim sententia lata est. Mittere filius hominis
angelos suos, & colligent de regno eius omnia scandala et
eos qui faciūt iniquitatem: & mittent eos in caminū ignis.
Ibi erit fletus & stridor dentium. Deus Opt. Max. faxit, ve-
id diligenter perpendamus.

1. Cor. 4.

Prov. 16.

Hier. 21.

2. Mach. 6.

Eccl. 5.

Mat. 23.

Dominica sexta

POST EPIPHANIAM EVAN-
gelium Matth. XI.

IN illo tempore respondens Iesus dixit, Confitebor tibi
pater Domine celi & terre, quia abscondisti hæc a san-
pientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulīs. Ita
pater: quoniam sic fuit placitum ante te. Omnia mihi
tradita sunt a patre meo. Et nemo nouit filium, nisi pater:
neque patrem quis nouit, nisi filius, & cui voluerit filius
reuelare. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati
estis: & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos,
& discite a me quia mitis sum & humilis corde: & inue-
nietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum suauē
est, & onus meum leue.

DOMI,